

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/23/2018
Identifikačné číslo spisu:	8311210507
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8311210507.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne CEDENT plus s.r.o. so sídlom vo Vranove nad Topľou, Sídliisko I 971/7, zastúpenej JUDr. Beátou Krausovou, advokátkou vo Vranove nad Topľou, M. R. Štefánika 137, proti žalovanému Ing. S. J. trvale bytom v I., zastúpenému JUDr. Milošom Kunecom, advokátom v Snine, Jána Bottu 151/11, o 7.078,05 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 17C/23/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2017 sp.zn. 2Co/321/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. apríla 2015 č.k. 17C/23/2012-185 (v poradí druhým) žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 7.078,05 € s úrokom z omeškania 8,5% ročne od 28. mája 2011 do zaplatenia, všetko do 3 dní; vo zvyšku žalobu (požadujúcu úrok z omeškania sadzbou 9% ročne, a to už od 15. decembra 2010) zamietol a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni na bližšie neoznačený účet jej advokátky (správne „k jej rukám“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) „trovy“ (tu správne „náhradu trov“ - opäť pozn. najvyššieho súdu) konania, pozostávajúce zo súdneho poplatku 424,50 € a trov právneho zastúpenia 3.184,84 €, všetko taktiež do 3 dní. Rozsudok, ktorým (na rozdiel od prvého rozsudku celkom zamietajúceho žalobu, v odvolacom konaní ale zrušeného) žalobe prevažne vyhovel, odôvodnil vo veci samej právne ust. § 657 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) i s odkazom na nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z. v znení neskorších zmien a doplnení; vecne potom tým, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané dojednanie stranami sporu zmluvy o pôžičke (s postavením žalobkyne ako veriteľky a žalovaného ako dlžníka), poskytnutie pôžičky (ktorá je tzv. reálnym kontraktom) a jej nevrátenie žalovaným (v rozsahu urobenom predmetom sporu), pričom pre zmluvu zákon nepredpísal písomnú formu a okolnosť dojednania pôžičky ako bezúročnej nespôsobovala nedostatok nároku žalobkyne na

úroky z omeškania (nakoľko tu ide o odchylný typ príslušenstva pohľadávky). Za vyvrátenú naopak považoval obranu žalovaného založenú na tom, že v prípade pohľadávky zo žaloby malo ísť o obchodnoprávny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným reprezentovanou obchodnou spoločnosťou Revmont Vihorlat s.r.o. (správne a úplne REVMONT - VIHORLAT s.r.o., sídliacej na adrese totožnej s adresou bydliska žalovaného, ďalej len „spoločnosť žalovaného“). Opravným uznesením zo 4. augusta 2015 č.k. 17C/23/2012-198 potom na návrh žalobkyne podľa § 164 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O.s.p.“) opravil chybu v počítaní, týkajúcu sa sumy trov právneho zastúpenia, majúcich sa nahradiť žalobkyni tak, že pôvodnú sumu nahradil správnu 3.821,81 € (o 636,97 € vyššou).

2. Na odvolania oboch strán sporu (žalobkyne čo do trov konania a žalovaného primárne vo veci samej) Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie len „nižšie súdy“) rozsudkom z 21. júna 2017 sp.zn. 2Co/321/2015 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením k nemu v napadnutej časti (s výnimkou výroku o zvyškovom zamietnutí žaloby) potvrdil podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/ 2015 Z.z., dnes už i v znení zákonov č. 87/2017 Z.z. a č. 350/2018 Z.z., ďalej len „C.s.p.“); okrem toho žalobkyni priznal tiež náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Nad rámec priamo nevysloveného záveru o potrebe stotožnenia sa i s dôvodmi napadnutého rozhodnutia konštatoval stav nedôvodnosti oboch odvolaní, v prípade odvolania žalovaného poukazujúc najmä na neopodstatnenosť obrany tejto strany sporu existenciou obchodnoprávneho vzťahu spoločnosti žalovaného a žalobkyne, keď z vykonaného dokazovania vyplývalo nielen zaúčtovanie spornej sumy 10.000 € žalobkyňou ako pôžičky (nie úhrady zálohy spoločnosti žalovaného), ale tiež vloženie rozdielu medzi sumou pôžičky a žalovanou sumou (sumy 2.921,95 €) na účet žalobkyne priamo žalovaným ako fyzickou osobou (na rozdiel od iných úhrad realizovaných spoločnosťou žalovaného).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. V dovolaní čo do obsahu prakticky totožnom s odvolaním tejto strany sporu namietanú tzv. zmätočnosťnú vadu videl v nesprávnom prvom rozhodnutí odvolacieho súdu v tejto veci (v tzv. zrušujúcom uznesení zo 17. septembra 2014 sp.zn. 2Co/204/2013), ktorým bolo súdu prvej inštancie vytknuté nevykonanie dokazovania výsluchom konateľa žalobkyne ako účastníka konania, hoci k tomu prišlo už pred vyhlásením prvého rozsudku z 3. decembra 2015 (? , správne zjavne „2012“, keďže z obsahu spisu žiadne pojednávanie súdu prvej inštancie, majúce sa konať 3. decembra 2015 - na rozdiel od toho v roku 2012 - nevyplyva) a dôvod pre zrušenie prvého rozsudku v tejto veci daný nebol. K rozhodnutiu predstavujúcemu významový protiklad prvého rozsudku v neskoršom konaní prišlo de facto na základe jediného duplicitne vykonaného dôkazu, čím došlo i k porušeniu zásady právnej istoty a princípu predvídateľnosti súdneho rozhodovania, argumentoval tiež dovolaateľ, v ďalšom upriamujúci pozornosť na skutkové okolnosti prípadu nasvedčujúce hodnovernosti ním ponúkanej verzii a namietajúci niektoré nedostatky v skutkových zisteniach nižších súdov, resp. pri hodnotení dôkazov.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie zamietnuť (?), majúc za to, že uplatnený dôvod prípustnosti dovolania daný nie je, keď najmä k výsluchu konateľa žalobkyne v konaní predchádzajúcom rozhodnutiu prvým rozsudkom súdu prvej inštancie v tejto veci neprišlo a ani ostatné tvrdenia žalovaného naznačujúce porušenie jeho procesných práv neobstoja.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bol vydaný dovolaním napádaný rozsudok odvolacieho súdu a tiež tomuto predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie (§ 424 C.s.p.), a to pri splnení aj podmienky zastúpenia dovolaťela i spisania dovolania spôsobom predpokladaným zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie toho, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.), je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je i za aktuálnej úpravy procesného práva (rozumej od 1. júla 2016) tak ako v podmienkach skoršej úpravy mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť

vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súv. por. napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016 či 8 Cdo 67/2017).

7. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti niektorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť (úspešne) dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 C.s.p.

8. Žalovaný v dovolaní uviedol výlučne to, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 420 písm. f/ C.s.p.

9. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/ 04, I. ÚS 50/ 04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva tiež povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/ 05).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Skoršia čiastočne rozdielna a až neskôr zjednotená rozhodovacia prax najvyššieho súdu potom dospela k záveru, že diskutovaný pojem principiálne nemožno vykladať extenzívne - jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Pri vyjdení z tohto záveru by zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu ani v prípade jeho nesprávnosti (rozumej pri neopodstatnenosti pristúpenia odvolacieho súdu k rozhodnutiu práve takýmto spôsobom) znaky postupu porušujúceho právo strany sporu na spravodlivý proces vykazovať nemohlo, pretože v konaní sa v takomto prípade z rozhodnutia odvolacieho súdu má pokračovať a toto so sebou nesie i pretrvávajúcu možnosť uplatňovania procesných práv vrátane bránenia sa požiadavkám niekoho iného. Nejde tu pritom usudzovať na prípad výnimky z pravidla, akou v podmienkach procesnej úpravy účinnej v čase vydania oboch rozhodnutí súdu prvej inštancie aj spochybňovaného prvého rozhodnutia odvolacieho súdu z prejednávanej veci bolo napr. nesprávne a priamo zákonu odporujúce zrušenie rozhodnutia o predbežnom opatrení bez súbežného zastavenia konania (v tejto súv. pre prípad záujmu por. § 221 ods. 3 O.s.p.), majúce za následok zrušenie obmedzenia toho, voči komu návrh smeroval, v nakladaní s predmetom predbežného opatrenia a takto nezriedka tiež vykonanie úkonov, ktorým malo rozhodnutie odvolacieho súdu s konečnou platnosťou buď zabrániť (pri nariadení predbežného opatrenia odvolacím súdom alebo potvrdení ním obsahovo totožného rozhodnutia súdu prvej inštancie) alebo ich naopak spriechniť (to pri zamietnutí návrhu na predbežné opatrenie v prvej a/alebo v druhej inštancii).

12. V prejednávanej veci však nešlo dovolateľovi prisvedčiť ani v tom, žeby sa odvolací súd skutočne

dopustil pochybenia pripisovaného mu dovolaním. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že v konaní predchádzajúcim prvému (žalobu zamietajúcemu) rozsudku súdu prvej inštancie prebehli na takomto súde štyri pojednávania (16. mája 2012, 24. augusta 2012, 8. októbra 2012 a 3. decembra 2012, tu por. č. I. 59 - 63, 68 - 71, 76 - 80 a 95 - 99 spisu), z ktorých sa konateľ žalobkyne zúčastnil prvých troch, na žiadnom z takýchto pojednávaní však k výsluchu dotyčného spôsobom požadovaným v tzv. zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu neprišlo. Do rozhodnutia v poradí prvým rozsudkom bol totiž konateľ žalobkyne O. C. jediný raz súdom prvej inštancie vypočutý (inak bez poskytnutia poučenia vyžadovaného ustanovením § 131 ods. 1 O.s.p.) na prvom z pojednávaní zhora, tam sa ale obmedzil na prednes v rozsahu dvoch viet, zachytených v zápisnici spôsobom „Na podanom návrhu v plnom rozsahu zotrvávam. V tomto štádiu konania k veci viac neuvádzam“ (č.l. 61). Nedostatok výsluchu konateľa žalobkyne na dôkaz (pre ktorý došlo k zrušeniu prvého rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom) tak bol neodškriepiteľným faktom bez ohľadu na možnosť vedenia polemiky na tému, či v prípade právnickej osoby (púhej právnej konštrukcie) ako strany sporu (skôr účastníčky konania) výsluch účastníka na dôkaz vôbec prichádza do úvahy a ak áno a ide o prípad reprezentácie obchodnej spoločnosti viacerými fyzickými osobami vykonávajúcimi funkciu jej štatutárneho orgánu, ktorá z nich (a či len jedna) by mala byť na dôkaz vypočutá.

13. V posudzovanom prípade tak obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd by sa v konaní predchádzajúcim ktorémukoľvek z jeho rozhodnutí dopustil vytýkanej procesnej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., a to v akejkolvek možnej podobe (na tomto mieste odhliadajúc od skutočnosti, že tzv. zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu žalovaný v čase, v ktorom mal takúto možnosť, predmetom dovolacieho konania neurobil, a to podľa všetkého s vedomím malej pravdepodobnosti stotožnenia sa dovolacieho súdu s názorom o existencii vytýkanej vady i v prípade jej posudzovania podľa niekdajšieho § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

14. V dovolaní žalovaný namietal tiež nedostatky dokazovania. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh (v sporovom konaní žaloba) týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu a nie strán sporu. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (tu por. R 125/ 1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale na základe záverov už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu vadu zmätočnosti nezakladá (k tomu por. R 37/1993 a 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/ 2010, 6 Cdo 134 /2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 86/2012).

15. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, naznačované dovolaním, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale taktiež (sama osebe) prípustnosť dovolania nezakladá (tu por. R 42/1993, ale aj 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/ 2010 a 7 Cdo 248/2012).

16. Ani podľa novej právnej úpravy civilného procesu, účinnnej od 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, či nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad vo veci prejednáwanej ním pod sp.zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

17. Najvyšší súd z uvedených dôvodov preto dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ C.s.p. (ako neprípustné) odmietol.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu vo veci samej pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania potom pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.